

Az előfizetés ára:

egész évre 8 frt.
fél évre 4 frt.
negyed évre 2 frt.
Körjegyzőknek és néptanítóknak:
egész évre 6 frt., fél évre 3 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetheti és egyes lappeldá-
nyokat venni lehet a kiadóhiva-
talban. Traub. és társa, Valentin
Károly, Böh. M., Luzsövics L.,
Veidinger N.
üzletében és a fűdohánytűzben.
A hirdetések ára:
Mindenkor árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 k.
Nyiltűzben egy sor . . . 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu lap.

Hirdetéseket elfogad: Külföldön:
Barek J. és Társa Erfurtban,
Haasenstein és Vogler, Steiner A.
Hamburgban, Daube G. L., Knoll
Ignác Frankfurtban, Oppelik A.,
Schalek Henrik, Mosse Rudolf,
Bécsben. Magyarországon: Neu-
berger és Braun, Goldberger A.
V., Lang Lipót, Schwarz Gyula
Somogyi E. „Első magyar nemzet-
közi irodá”-ja Budapestben, kiadó-
hivatalunk és Janovszky H. király-
utczában levő hirdetések elvétel
irodájára Pécssett.

Megjelen hetenkint kétszer:
szerdán és szombaton.

Szerkesztőség: Király-utca 20. sz.
Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok
nem adatnak vissza.

A köztisztaság.

Ismét és ismét ezen kérdéshez vagyunk kénytelenek visszatérni.

Valóban szomorú dolog, hogy a mi-
nisterium és a hatóság rendeletei —
a köztisztaság s így a közegészségre
vonatkozólag — holt betűk marad-
nak, melyek felett a kedélyes háziurak
legfeljebb jóízűen mosolyognak.

Miután az anyatermészet olyan
kegyes, hogy zuhogó záporosót már
két hete tőlünk távol tart, az utcák
s házak előtti kiöntések és a leve-
zető csatornák ismét annyira telve
vannak szennyel és vészes büzt ter-
jesztő rothadó anyagokkal, hogy fő-
leg egyes helyen a szó szoros értele-
mében dögvészt kilehelő territori-
umoknak tekintendők.

A tornacsarnok előtt el-
vonuló utca, valamint a Scy-
tovszky-térnek a platanusok alatt le-
folyó csatornája lábnyi mélységű, pe-
netralis büzt terjesztő piszokkal van-
nak telítve, úgy, hogy lehetetlenség

azok mellett elhaladni, a nélkül hogy
a jelenleg oly iszonyu mérvben szen-
vedő Nápoly ne jutna a futni kénysze-
ritettnék eszébe.

Arra vagyunk kíváncsiak, hogy a
rendőrségnek van-e ezen piszok la-
gunákról tudomása?

Ha nincs, akkor legyen szives —
dezinficiáló szerekkel ellátott körülmé-
nyek között azt a két ázsiai vidéket
meglátogatni és meg vagyunk győ-
ződve, hogy 24 óra alatt a bajon
segítve lesz.

Ezzel azonban nem azt akartuk
mondani, hogy ezen a két helyen
kívül a többi egész város paradicsomi
tisztaságban van.

Az egészségügy igényei most már
ismét úgy el vannak hanyagolva és
a kibocsájtott szigorú rendeletek any-
nyira feledve, mintha teljesen biztosítva
lennének arra nézve, hogy az Olasz-
országban dúló járvány hozzánk nem
fog betörni.

Pedig hogy a veszély igen nagy,

azt bizonyítja a ministeriumnak az
egészségügy érdekében tett minden
dicséretet érdemlő újabb intézkedése
is, mely a gyümölcsárulásra és a rom-
lott gyümölcs használatának veszé-
lyes voltára hívja fel a hatóságok
figyelmét.

E tekintetben is nálunk kiváló
felügyelet szükséges, mert a gyümölcs
árulók lelkiismeretlensége — szomorú
tapasztalásunk szerint — határt nem
ismer, azonkívül pedig a kinek csak
tetszik — helyet foglal egy kosár
gyümölcscsel bármely utcának a szeg-
letén s árul minden rendőri fel-
ügyel nélkül gyermeknek, szegény-
nek olyan gyümölcsöt, melyet a Drá-
vába önteni kellene.

Ajánljuk mindezt egészségügyi ha-
tóságunk figyelmébe. Gondolja meg,
hogy ily járvány veszélyes időben
kötelessége teljesítésében legkisebb
mérvű engedékenység is óriási felelős-
ség terhét nyomja vállaira.

(Medicus.)

A „Pécs” tárczája.

Siklós.

(Folytatás.)

Ezen ferdőnek vize se hideg, se meleg,
sőt langynak is lehet mondani, mert midőn
az ember bele száll, valamint az hideg, de egy
rövid gondolat után kellemetes melegségű.
Ki, ülőrl az említett lejárás boltozatja hihető
hajdan gyöpső volt és talán egyarányos a
többi völgyfölddel, de már most kopáron a
bástya és Klastrom oldalából lenyulni látszik,
melly Klas.romnak déli s egyzersmind völgyre
néző oldala a hajdani várnak és városnak
bástya gyanánt szolgált.

Nincs kétségem benne, hogy más szerze-
tesek is laktak Siklóson a Benedictinuskon
kívül, de azok lakása helyét is, valamint sok
várek, kastélyok, klastromok helyeit a sűrű
setétség leple takarja. Halhatatlan Pázmán
Peter Kardinális csak négy Prépostságot
számlál a Szt.-Ágoston rendje követőire,*)
de hozzá teszi: hogy ő épen nem kételkedik
azoknak több voltáról, de kifürkészésekre
fájdalom! minden szorgalma mellett sem jut-
hatott. — Tuxhoffer Demjén az ő Monasteri-

ológiájában kilenczet számlál, de azok közül
csak egyet helyeztet a Pécsi megyébe, Róka
után Aparon N. Tolna Vármegyében.***) Tehát
még Tuxhoffernek sem volt tudtára, hogy
Siklóson is volt, ha nem Prépostságok, leg-
alább Rezidenciák a Szt.-Ágoston szerzetes
Kanonokjainak (Canonicorum Regul. S. Au-
gustini), mert világosan említetnek a Sexen-
nalis tizedek számadásában 1332-től fogva
1335-ig.**) Ha ezeket olvasták volna az em-
lített halhatatlan Tudósok, Siklós sem maradt
volna ki a sorból: sed quis mortalium
scibile discussio omne?!

b) A Siklósi vár czimeréről.

Jegyzést érdemel a Siklósi vár keleti
ajtáján, az ugynevezett Zsigmond fogszobájá-
ban, a Franciscanus Atyák tornya oldalán és
még több helyen is látszó czimer.

Ez a czimer áll: egy szakálás főből,
mellynek kiterjesztett szárnyai és ragadozó
madár lábai vagnak s egyik lába körmei
közt tart egy koronát. — Melly a vár ajtaja
felett levő kőbe vagon vésvé, semmi aláírás
nincs, hanem a mely az ugynevezett Zsig-
mond fogszobájában látszik, ime ez az alá-
írás: MISIT. DEUS. MISERICORDIAM.
SUAM. SUPER. ME. DE. MEDIO. CATULI.

LEONUM. DORMIVI. CONTURBATUS. A Bar-
rátok tornya oldalán pedig ily mellék irással
találtatik e czimer: CUM. FORTIS. ARMATUS.
CUSTODIS. ATRIUM. SUUM. IN. PACE.
SUNT. EA. QUAE. POSSIDET. Több sorok-
ból álló értekezést érdemelne ezen czimer
eredetének tökéletes leírása és meghatáro-
zása, melyik dicső nemzetiségnek volt légyen
tulajdona? Igaz, nincs fényesebb szövetség
a régiségek felfedezésére az irás módjánál, de
ha úgy, akkor nem állhat a tudósok azon
véleménye: hogy az említett czimer a hős
Garák tulajdona, mivel az irás, mely a czi-
mer alá vagon vésvé, később időre mutat.
Ezen okért sokan találkoznak, kik már nem Gar-
lónak, hanem a híres Perényiek nemzetsé-
gének tulajdonitják; megjegyeztem én feljebb
az időt, mely tájban és minő hazafussággal
jött Perényiek birtokába Siklós és mi volt
osztöne ezen vár megnyerésére? a közönséges
nyavalan, a nagyraívágyáson kívül, t. i. Sik-
lónak Garáktól nyert ékessége és ereje, ki
hidje tehát: hogy midőn 1517 tájban meg-
nyerte Perényi Imre Siklóst, mindjárt annak
rontásához fogott? mivel a kövek az építés-
sel egykoriaknak látszanak, vagy ha nem is,
hogy ő letépévn a hős Garák jeleit, magáét
helyeztette volna azoknak még siron túl is
bosszujára? Perényi Imre megelémedett nya-
valás ember volt, nehezen fogott oly jeles
épület ledöntéséhez és annak ujonnan való

*) Lynod. Dioe. App. 2-a Part. 2. pag. 276.

**) Róka in Vita Veszprém. Poutif. pag. 273.

*) Koller Hist. Epis. Quinq. Eccl. Tomo II.
pag 394, 410 és 449.

Az országos erdészeti egyesület Pécsett.

Kirándulás Szt.-Lászlóra.

A sátoártóborban hétfőn este rendezett szép mulatság fáradalmait némileg kipihenve, következő reggel vendégeink 7 óraker összegyűltek a fogatokon elindultak, hogy Szent-Lászlón egy egész napon át megyés püspökünk ő exciája vendégei legyenek. Zobákra érve, hol a megye nevében Forray szolgabíró, a püspök nevében pedig Hinka jogtanácsos üdvözölték Tisza Lajost és az egyesületet, villásreggeli szolgálatot fel, melyet elköltvén s mindent gondosan szemügyre vévén, megérkeztek Szt.-Lászlóra, hol a püspöki vadászcastély előtt, melya fogadtatás alkalmára restauráltatott és csinosan feldisznított, a hétfőn abban hagyott közgyűlés folytatott, melyen az időközben megérkezett püspök is részt vett. Mindenekelőtt a püspöki erdőségekben észlelteket beszéltek meg, a gyertyánfa terjesztésének megszorítását s a magyar tölgy felkarolásának szükségességét hangoztatván. Ezután a szelid gesztenye kérdése vitatott meg s végeredményül kimondatott, hogy annak termesztése kívánatos.

Miután a jövő évi vándorgyűlés helyéül Budapest állapítottat meg, két örvendetes ajánlat tárgyalatott. Egyik az, hogy Gödöllő mármaros-szigeti fakereskedő az erdész-egyesület Budapestben építendő hazának födelzetére szükséges faanyagot sajátjából adja, sőt fel is rakatja, másik, hogy Lutzenbacher Pál kir. tanácsos az erdészeti múzeum létesítésére 1000 frtot ajándékozott. Mindkét ajánlat örvendetes és hálás tudomásul vétetett s a múzeum létesítésére egy gyűjtő-bizottság küldetett ki. Az 1855-ki költségvetés következő napra halasztatván, a közgyűlés véget ért és kezdetét vette az ebéd, mely a vadászcastély belsejében 7 teremben tálatott fel s a házi gazda pazar vendégszeretetéről tévén bizonyoságot, a legfelségizottabb követeléseket is teljesen kielégíthette. Az étlap a következő volt: Leves, Vaddisznó pecsenye hidegen, Hus mártással, Halászlé 5 féle dunai halból, (mit e czélra berendelt dunai halazatok bográcsokban főztek.) Óz és borjú pecsenye, Tészta, sajt és csemege, finom borok és pezsgő. Fekete kávé s ezzel együtt finom szivarok.

emeléséhez; fia pedig ennek Péter, (ha nem csalatkozom), nehezen talált időt az ujtásokra, bár a voltnak ápolgatására azon szomorú időkben, melyek azoknak következtek; ez a Péter pedig, a mint kitetszik Pathai Sándor hajdani Tolnai Reformatus Senior leveléből, melyet ír Szilágyi Benjamin Sáros Pataki Rectornak a Pécsi Megyében lett Kalvinizmus terjedéséről.*) mindjárt elejintem megtagadta ősi Religióját és Siklósi Mihálytól reformátot, midőn így ír az említett Senior: Confinia Arcis ac Civitatis Siklósiensis celebrant memoria laudatissimi Michaelis quodam Siklósi, qui reformator fuerat Petri Perényi.** Innét is lehet talán következtetni, hogy ő a Franciscanus atyákra temploma tornyát nem építette, ha úgy, bizonyosan megczimerzte. — Az elsőbb elöadás védelmére meg ezt a kérdést tehetők: vajjon nem lehetek-e Zsigmond király idejében, ha nem Magyarországon, legalább a szomszéd tartományokban oly mivesek, kik a Római betűket jól tudták vézni? és Zsigmond Visegrádról történt szabadulása emlékeztetere nem vésethette-e fogszabálaja oldalára azon szent verset Római tiszta s egyenes betűkkel? vagy ha ő nem, legalább Gara? mert hogy Zsigmond tulajdon kezével véste volna, mint némelyek hiszik, meg nem győződhetem.

(Vége köv.)

*) Lamp. Hist. Reformatorum pag. 661.

**) Siklósi Mihályon kívül volt még egy Siklósi Miklós híres Reformator, a ki t. i. a Herceg-Siklósi Reformatus zsuat czikelyeit, mely 1576-ban tartatott, magyar nyelvre tette.

Ebéd ideje alatt kívül mozsár-ágyuk durrogása között szt.-lászlói (sváb) banda játszott, tölök — aránylag — meglehetősen jól. Az első, szónoki ékességeiben gazdag felköszöntőt Dr. Dulánszky Nándor püspök mondotta, körülbelül ugyanezen szavakkal:

„Az erdő a szabad természet legmagasabb alkotása; szív és lélekre egyaránt hat; mert emlékezzünk csak a tavaszra, midőn erdeink sarjadzani kezdenek s ott a csalogányok dala zeng, mily mélyen áthatja ezen jelenség lelkünket. S volna-e kulturánk erdő nélkül? Nem e az erdő serkenti az embereket arra, hogy anyagát felhasználva, az ipar különböző ágait műveljék. A kik az erdőt művelik, az emberiség legnemesebb czéljait mozdítják elő. De az a ki az erdőt kipusztítja, kipusztítja az embereket is. Erdő nélkül megélni lehetetlen. Azt fogja ugyan mondani a laikus, hogy példának okáért házat építhetünk kőből is; de ez mindenesetre téves felfogás. Hogy házat kőből is építhetünk, az ugyan igaz, de már azon eszközöket, melyek ezen kővek előállítására és összeállítására szükségesek, lehetetlen, hogy fa nélkül elkészítsük. És tudva levő dolog, hogy életünk egyik fő széksége a tűz és ez is a fa szükségletét vonja okvetlen igénybe. Mondhatná ismét valaki: „ott vannak a szénbányák!” De van-e bányászlat, mely a fa használatára ne volna utalva? Látjuk tehát, hogy az erdő oly életszükség lett, melyet az emberiség nélkülözhet. Poharat emelek tehát az erdész egyesület minden tagjára, mint a kik czélul tüzték ki maguknak az erdő művelését és ápolását és teljes erejükkel oda hatnak, hogy az erdészet iránti érdeklődést a nagy közönséggel is megkedveltessek. Poharat emelek azon nagy férfúra, ki megvalósította felségies királyunk azon szavait: „Szeged nem volt hanem lesz,“ ki az elpusztult helyekre manapság büszkén emelkedő házakat emelt.”

Erre Tisza Lajos gróf, következőleg felelt: „Kedves Barátim. Mindig bajban vagyok, midőn egy szellemileg kiváló férfúra emelek poharat és ilyen állapotban vagyok jelenleg; azért, mert lehetetlen, hogy derék házigazdánk, püspök ő exciájának mindazon érdemeit felsorolhassam, melyeket ő a haza és mindnyájunk érdekében szerzett. Csak rövid vázlatban akarok erről említeni tenni. Bizonyára mindenki emlékezik arra, mily kiváló helyet foglalt ő el annak idején a kultuszminiszteriumban. A mit ő, mint törvényalkotó a hazának használt, azt a történelem fogja feljegyezni. A mint a hétfői közgyűlésen mondtam, mi erdészek jövő évtizedek mulva mutathatunk csak fel eredményt. A püspök is csak a jövő évtizedek részére fírad, tehát ő is egyetlen tagja. Isten tartsa meg derék házigazdánkat.”

Majd Bedő Albert állt fel, mondván: „Mind ez ideig nem tudtam, hogy püspök ő excellenciája és mi erdészek egy közös czél eléréseért fáradozunk. Ő a lelkek erdésze, mi a fák ápolói vagyunk. És mégis találkozik törekvésünk, mert a mint ő mondja: „A kik az erdőt művelik, az emberiség legnemesebb czéljait mozdítják elő.” Emelem poharamat új erdészünkre, ki szívén viseli az erdészet sorsát. Poharat emelek a püspöki kormányzatra, mely hasonlókép az erdők felügyeletére, nem kimél sem áldozatot, sem fáradtságot. Éljenek!”

Toasztot mondott még dr. Günter a pécsi nagyharangra. — Az ebédnek 4 óraker lett vége, mikor is a vendégek legnagyobb része a szabadba ment, hogy magukat Exner fényképész által csoportosan levétessek. — „Legnagyobb része” mondjuk, mert azok, kik a „mesterek szobájában” voltak, köztök Pálffy a szegedi, Chabada a körmözei, Aidinger János a pécsi polgármester Kovács Albert szegedi gyógyszerész, Rutska Tivadar, Blum Gyula főmérnök Fekete Mihály városi ügyész és még többen a világrt sem akarták megbontani az asztalt. Mig kívül jávában folyt a fénykép felvételhez való rendezkedés, a „mester-szobában” toaszt toasztot ért. Épen Aidinger János kir. tanácsos és polgármester szónokolt igen tréfás hangulatban, midőn észrevehé, hogy Tisza Lajos a

terembe lépett. Polgármesterünk váratlan, szellemes fordulatban hirtelen megváltoztatta a „mottót” s Tiszára hatalmas felköszöntőt rögtönzött, mi viharos éljenzéssel fogadtatott s mire Tisza — azt megköszönve — tréfásan így szólt: „Most innen másbórá megyek, mert itt már felköszöntöttek.” A lefénnyképezés után kocsiúra ültek a vendégek s a menet 5 óraker megindult. Ugy hiszik, hogy e napnak s a pécsi püspök vendégszeretetének emléke nagyon sokáig élni fog a kiránduláson részt vettek szívében, melynek rendezéséért, mint a mely az ünnepély főnyét a legnagyobb mértékben emelte, városunk is hálaival tartozik megyés püspök ő exciájának.

A városi erdőben.

Szerdán reggel 8 óraker indultak vendégeink számos polgártársunk kíséretében a városi erdő megtekintésére. A Tetyére érve, villásreggeli várt rajok, mely sörböl és tormáskalbászkókból állott. Még reggeliztek, midőn Tisza Lajos gróf kocsiin közéjük érkezett. Majd elindultak. Az erdei, igen szép faültvényekhez érve, a forró napon derekasán megitzáztársaság 2 részre oszlott, egyik, a tünnyomó többség, Tisza Lajossal az ültvényeken keresztül igyekezett a „Lapás” gnyhóhoz, a másik rész, köztök Mendlik Ágoston, Fekete L. Kovács A. szegedi gyógyszerész, Fekete Mihály, Zsolnay György, Pálffy, Jilly, Rónaky s több más urak, a szép kilátás kedvéért a Demir kapu felé tartott s meglehetősen szétszóródott. Egy ily töredék jó ideig szép erdei uton haladt, azonban Kantavár irányában az előbb arra járóknak felüggesztett „balra fel” iránytása után indulva, a rendes utról letért és szerencsésen el is tévedt. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a „balra fel” irányítás tökéletesen korrekt volt, mert az út csakugyan ott volt s néhányan meg is találták; a többség azonban nem volt oly szerencsés s egy álló órán át hegynek fel, völgynek le bujdoskolt oly helyeken, hol még a vad sem járhat, a legsűrűbb bozóton, melyen az erdészek kardjaikkal vágtak maguknak és az utánok jövőknek utat. Végre feltűnt a gnyhó füstje, majd a rendes út is s a társaság, mely már a legnagyobb mértékben fáradt s türelmetlen volt, megérkezett a lapási gnyhóhoz, mely mellett a szépen felterített asztaloknál a már egy órával előbb megérkezett másik csoport összeült közgyűlésre s az, miután Bedő Albert a látottakra megjegyzéseit megtette, miután az 1855-ki költségvetés jóváhagyatott, Dulánszky Nándor püspök, mint új alapító tag bejelentetett. Tisza Lajos grófnak fáradozásai megköszöntettek a püspöknek és Pécs városának vendégszeretetéért jegyzőkönyvi köszönet szavatoltat, végleg befejeztetett.

Ezután kezdetét vette a lakoma, mely alatt felváltva Jónás népzenekeara és a városi zenekar játszottak. Enni, inni volt elég, valamint feszlegen jó kedv is. Felköszöntöket mondtak: Mendlik Ágoston apát-plébános igen szellemesen az erdészegyesületre, Tisza Lajos Pécs városára, mint a melynek nemcsak értelmies vezetője, értelmies szakközöge, hanem egyuttal felvilágosodott, a kor színvonalán álló közönsége is van, Bedő Albert a „mesterek”, Hinka László püspöki jogtanácsos Bedő Albertre, Majorossy Imre városi főjegyző Illés Nándorra, Czirják városi bizottsági tag az erdészeti egyesületre, Fekete Mihály városi ügyész az erdészek otthon marad családtagjaira, Tisza Lajos az erőteljes nyelvezetű, de mérsékelt sajtóra és annak jelenlévő képviselőire. — Ezeken kívül még számos toaszt mondatott, melyek közül kiemeljük a Nádossy Kálmánra mondatott s azon valóban szép toasztot, melyben Bedő Albert Matyasovszky Jakabot, Zsolnay Vilmos vejét köszöntö fel. Végezetül Aidinger János királyi tanácsos és polgármester lendületes beszédében Tisza Lajos gróftól elvette, az asztaltársaság 5 óraker felkerekedett és haza indult, egy része azonban 7-ig, sőt még tovább is kint maradt.

Az elutazás.

Az erdei kirándulással a programm be volt fejezve, következtek az elutazás, mi Csütörtökön d. e. 11 órakor történt. A pályaudvarban ott voltak: dr. Fesztl Károly kanonok, Aidinger János, Majorossy, Jilly, Dulánszky jószágigazgató, Mendlik apát-plébános, Lonszár, Hinka és több más urak. Tisza Lajos gróf, Bedő Albert s a többiek ismerőseiktől nyájas bucsút vévén, vendégeink eltávoztak, őszinte nagyrabecsülésünket vive magukkal s a legkedvesebb emlékeket hagyva nálunk cserében. Az ünnepi zaj elmúltával, mely ünnepélyek ugy Pécs sz. kir. városához, mint az erdészi elcsüszéshez méltók voltak, csak azt kívánjuk eltávoztatott kedves vendégeinktől: Tartsák meg Pécs sz. kir. városát és közönységét szives emlékeztetükben.

Iskolai vizsgálat Zsolnay gyárában.

Zsolnay Vilmos, ki tudvalevőleg gyárát meglepő gyorsasággal fejleszté a legmagasabb fokra, ugy, hogy neve nemcsak hazánkban lön ismertté, de a külföldön, sőt az egész művelt világban is becsületet és elismerést szerzett a magyar névnek gyártmányaiival, nem feledeztek meg arról sem, hogy munkásait ügyesebbekké képezvén, munkaképebbekké, vagy jobban mondva keresetképebbekké tegye.

E czélből gyárában saját költségén egy rajziskolát szervezett, egyelőre csak a fiu munkás-tanoncok részére. Ezen iskolához a helyiséget, a rajzszerket és eszközöket maga sajátjából szerezte be s bocsátotta a tanulók rendelkezésére. A rajzitanitót is maga fizette.

A tanulók hetenként vasárnap részesültek három órai oktatásban.

E tanulók vizsgálatát f. hó 14-én tartotta meg a gyártulajdonos, melyre a kir. tanfelügyelő és polgármester urakat is meghívta.

A vizsgálat d. e. 10 órakor vette kezdetét, a midőn a 3 osztályba osztott tanulók, számszerint 64-en, az egész szorgalomidő alatt rajzolt munkáikat mutatták be, valamint az előrajzolt mintákat tették papírra.

Mind a három osztály igen dicséretre méltó eredményt mutatott fel, de különösen a 3. osztály, mely már annyi ügyességgel bír, hogy az előrajzolt alakokat emlékeztet után is képes lerajzolni.

Vizsgálat után, mely jó két órát vett igénybe, a kir. tanfelügyelő úr buzditó beszédet intézett az ifjusághoz, melyben kitartásra intette a fiatalokat, figyelmeztette őket, hogy csak a hiven teljesített kötelesség, józanság és kitartó munkásság biztosítja mindenkinek s így a munkásoknak is a becsületes megélhetést, megköszönte a gyártulajdonosnak ezen saját kezdeményezéséből eredt nemes intézkedést, kívánva, hogy a magyar ipart fejlesztve, e téren minél fényesebb eredményeket érjen el, dicsőséget szerezve a magyar névnek, valamint megköszönte az ügyes tanárnak fáradtságát és kérve további kitartásra.

Ezután a kitünőbb tanulók közt a gyártulajdonos által adományozott 6 darab aranyat s 11 darab két forintost osztott ki a kir. tanfelügyelő elismerésül a multért s buzditásul a jövőre.

Ehhez még csak azt adjuk: sok ily ügybuzgó iparost hazánknak, ki nem szájjal, de tettel igyekszik emelni a hazai ipart, ki bir műveléssel, eredetiséggel s ki gyártmányai eredetiségével a külföldet is meghódította s hogy ezt megtarthassa, maga képezi s neveli magának az alkalmas erőket.

Az alsóbaranya-bácsi ev. reform. egyházmegyei tanító-testület f. hó 9-én tartotta évi rendes közgyűlését Hercegszöllősen. A testület tagjai — kivéve a Slavoniai tanítókat — teljes számban jelentek meg. Elnök a gyűlést megnyitván, először is a körök gyűléseiről felvett jegyzőkönyvek olvastattak fel, működésük tudomásul vétele után az általuk beterjesztett indítványok vették tárgyalás alá s a mohácsi körnek azon indítványa, hogy a reáliák a Gyertyánfi és társai által készített olvasó-könyvek alapján tanítassanak, elfogadottat s utasításul adatott a tantestület tagjainak, hogy a folyó iskolai évre azt vegyék használatra.

Ezután következett a gyűlésnek egyik legfontosabb teendője, az egyházkerületnek 64/883. számú végzésével elkészítettetni rendelt alapszabály-tervezetnek felolvasása és tárgyalása. Már a mult évben készült s tárgyalott is egy ily alapszabály-tervezet, de azt a bácskai kártársak minden okadatolás nélkül elfogadhatlanak nyilvánítva, készítettek egy másikat, mely szerint a baranyai tanitók a testület kötelékén kívül maradnak s hallgatagon arra vannak kárhoztattva, hogy ők is alakítsanak ugyanazon egyházmegyében egy külön testületet.

A baranyai tanitók midőn rosszalásukat fejezték ki a bácskaiak külön szakadási számdéka miatt, egy újabb alapszabály-tervezetet készítettek, mely szerint az egyházmegyei összes ev. reform. rendes tanitók egy testületet képeznének ugyan, de tekintetbe véve mégis a nagy távolságot, külön-külön gyűléseznének a baranyai- és bácskai tanitók is, ugy azonban, hogy működésük lehetőleg egyöntetű legyen s jegyzőkönyveik kicseréltesse. Ha azonban az egész tanító-testület érdeklő ügyek tárgyalása vagy az orsz. tanító gyűlésre képviselő választása megkívánja, akkor az egész testület egy közös nagy gyűlést tart, melyet a korra nézve idősebb elnök hí össze s ugyanez képviseli az egyesületet a hatóságokkal szemben.

Még néhány többé-kevésbé érdekes tárgy elintézése s a jövő tavaszi egyházmegyei gyűlésre Bikszegi István hercegszöllősi tanitónak képviselővé választása után a gyűlés bekezesztett s a tagok egy rövid, barátságos ebéd elköltése után elszóáltak.

Ország-Világ.

Pécs, péntek szeptember 19-én.
Oroszország.

A három császár találkozása Vilmos német császár és porosz király, I. Ferencz József Ausztria császára és Magyarország királya és III. Sándor orosz czár között f. hó 15-én délután csakugyan megtörtént orosz területen, Varsóban, sőt már 17-én reggel minden balcsent nélkül véget is ért. A német és osztrák-magyar uralkodók külügyministereikkel a legkitüntetőbb szíveséggel fogadtattak. Tanácskozás csak a három nagy állam külügyministeri között folytak, Hogy mit végeztek, azt még sejtani sem lehet. Remélhető azonban, hogy e tanácskozások a béke biztosítására és az illető államok javára fognak szolgálni. Az ünnepélyességek alkalmával csárdást is buztak, mit az oroszok tüntetőleg megtapsoltak. A bucsuzásakor Vilmos császár a czárné ajkát és kezét megcsókolta, Ferencz József pedig előbb a czárné kezét, azután pedig arcját, miután azt a czárné csókra nyújtotta. Vilmos császár szerdán éjjel, uralkodóink pedig szerdán éjféltől érkeztek meg a nagy utból.

Magyarország.

F. hó 23-án Budapesten közös miniszteri tanácskozások lesznek a király elnöklete alatt, melyek a közös költségvetés megállapításával foglalkoznak, és néhány napig fognak tartani. — A magyar országgyűlési tárgyalások elseje a főrendiház reformja lesz, ugyanazon törvényjavaslat alapján, melyet Tisza Kálmán már egyszer az országgyűlés elé terjesztett. — A zászló egyetem közgyűlése Brennerberg Mór szász gróf elnöklete alatt f. hó 15-én összeült. — Horvátországban képviselő választások folynak, melyek igen hevesek, eredményeikben igen váratlanok s több helyen, mint Jaskában tettelegességre és összeütközésre vezettek. Megválasztottat eddig 26 nemzeti-párti, 17 szerb, (kik együttvéve a kormánypartot képezik) 7 független (mérésékelt ellenzéki), 3 vad (párton-kivüli), és 21 starcsевич-párti (jogi párt). Ez utóbbi párt valószínűleg erősen meg fog szaporodni. A mult országgyűlésen a pártok állása a következő volt. Volt: 65 nemz. p. 14 fűg. p., 14 vad és 17 starcsевич-párti. — Boszniában egy „Vatan” című török lap indult meg, mely kimutatja, hogy az osztrák-magyar kormány bölcs intézkedései következtében a boszniai török elem az idegen hatalom alá jutott törökök közül legjobb körülmények között él.

H i r e k.

Ő Felsége a király következő legfelsőbb kéziratot bocsátotta ki: „Kedves Tisza! Nagy meglepéssel értesültem, hogy az ez idei Arad és Temesvár közti hadgyakorlatok, valamint az Alsó-Morva melletti nagy hadgyakorlatok alkalmával a hatóságok a katonaság részéről támasztott igényeknek a legelőzékenyebben s leggyorsabban megfelelték s hogy a népesség nemcsak a katonai szükségleteket önzéstelenül legjobban kiegyenlíteni igyekezett, hanem egyszersmind az állandó hadsereg és a honvédség csapatait nagy rokonszenvvel fogadta. — Nem mulasztatom el ezen loyális és hazafias nyilatkozatokért teljes elismeréssel kijelenteni s utasítom Önt, hogy ezt megfelelő módon közzé tegye. Ébenthal, 1884. szept. 13-án. Ferencz József, s. k.” Ugyanily szövegű iratot intézett a király Taaffe gróf osztrák miniszterelnökhez is.

Hymen. S z a k v a r y Emil előnyösen ismert köz- és váltó-ügyvéd Pécssett eljegyezte Friedl Stefánia kisasszonyt. Tartós boldogságot kívánunk a szép frigyhez!

Diszhangverseny. A pécsi zene-egylet által az országos erdészi gyűlés tagjai tiszteletére 16-án rendezett, műkedvelői előadással összekötött jótékonycéllú nagy diszhangverseny a legszebben sikerült. A színház helyiségeit szép és intelligens közönség töltötte meg, még pedig teljesen, kik között különösen a gyengébb nem volt erősen és a pécsi szép hölgyekhez méltóan képviselve. A műsorozat 2 első száma lejárta után, kezdetét vette a színi előadás, (a „Vároteremben” című vigjáték.) Asztalosné Ilona úrnét, ki elragadóan bájos özevgy volt (Csengei Margit), és Haksch Lajos urat, (Csengei Sándor), ki pompásan volt maszkírozva, kilépéskor a közönség színi nem akaró tapsal s éjjezzel fogadta, mi a darab folyamán több igen sikerülten előadott helyen ki-ki tört s legmagasabb fokát az előadás végén érte el, midőn is az összes szereplők 3-szor kihivattak. Az élvezetes előadás után Beethoven szonátájából játszott a városi zenekar több részletet, melyeket a közönség élénken megtapsolt. A színházban Tisza Lajos gróf is megjelent, de csakhamar eltávozott. Erdészvándégeink közül csak igen kevesen voltak láthatók.

Utánzóndó. A lapsi gunyhónál rendezett mulatság Nádossy Kálmán, a baranyamegyei gazdasági egyesület elnöke, Bedő Albert, Roth Ignác s az erdész-egyesület több kiváló vezérférfia részéről a leghizelgőbb kitüntetésben és méltatásban részesült, mint olyan polgár, ki a közgazdaság terén fáradhatatlan, birtokát mintaszerűen kezeli, az erdészeti

egyesület legrégebb tagja s mint Bedő Albert kiemelte, az „Erdészeti lapok” legrégebb előfizetője. Természetes tehát, hogy a reá mondott pohár-köszöntő, melyet Bánfay Simon kir. közjegyző tartott viharos és szívből jövő éljenzéssel fogadtattott, mely a lehetőségig legmagasabbra fokozódott, midőn Nádossy Kálmán felállván, Illés Nándor főerdőtanácsost felkérte és felhatalmazta, hogy őt a legközelebbi alkalommal az erdészeti-egyesület keblében alapító tagul ajánlja. — Vajha mentől többen követnék kitünő polgártársunk áldozatrakész példáját.

Végtárgyalás. Dakos Sándor ellen, ki gyilkosságot, szándékos emberöltést és rablást követett el, a végtárgyalás október 6-án lesz.

A kölcsönsegélyző egyesület, mint háztulajdonos. A kölcsönsegélyző egyesület tekintetbe véve üzlethelyiségének valóban elégtelen voltát, már régebben utasította az igazgató-választmányt, hogy alkalmasabb helyiségről, esetlegesen házszerszől gondoskodjék. Mint biztos forrásból értesülünk, a kölcsönsegélyző egyesület igazgatósága a napokban megvette Sipőcz István király-utcai házát 25000 frtért, mit restaurálni s kellően átalakítani fog. Üdvözljük az igazgatóságot e tettért, mi, míg egyrészt a városnak szépítésére szolgál, másrészt a segélyző egyesületnek kényelmére és bizonyára hasznára is lesz.

Harkányban a fürdő vendégek száma mai napig 1632, átutazó vendégeké 5520.

A „Néptanoda” szerkesztőségétől. Felkérem mindazon tiszt. kartárs urakat, kiknek lapunk érdekében előfizetési felhívás s gyűjtőív küldetett, sziveskedjének ez íveket tájékoztató végett legkésőbb f. é. szeptember hó végéig — ha ők is — hozzájárulni. E felhívásom eredményétől fog függni, vajjon a „Néptanoda” továbbra is megjelenhetik e vagy sem. Tisztelettel Schneider István, a „Népt.” fel. szerk.

Szabadalom. Vécsey István a helybeli táviró hivatal főnöke saját találmányú polimikroponháza szabadalmat kért. A szabadalom-oklevél Magyarország és társországaira nézve f. é. július hó 11-éről keltezte 22,424 és Ausztriára nézve ugyanazon napról 23,091. közlekedésügyi min. szám alatt kiadott.

A leghosszabb távsürgöny, mely Pécsen — mióta itt táviró létezik — feladott, Tisza Lajos gróf beszéde volt, melyet a gróf ur a városunkba gyűlt erdészek gyűlésén 15-én délelőtt elmondott. A sürgöny több mint 2400 szóból állt. Továbbítására több mint 3 és 1/4 óra kivántatott. Ezt a dermesztő hosszú kopogást, mely megfigyeltt figyelem mellett egy pillanatra sem szakadt meg, maga a távirófőnök végezte s csakis egy hozzá hasonló edzettségű hivatalnok segítségével, aki Pesten elfogadta, lehetett ily gyorsan továbbítani. A Morse-féle táviró-géppel közönségesen óránként 600 szót lehet ki verni. Ez alkalommal azonban csaknem 1000 szó veretett ki s így e gép vetekedik a leggyorsabbnak ismert Hughes-féle géppel.

Mérsékelt menet térli jegyek. Munkácsy Mihály „Krisztus a Kálvárián” című festményének kiállítása alkalmából a budapest-pécsi, mohácsi-pécsi és a pécs-barcsi vasuton f. hó 20-án október hó 4 és 18-án 4 napi érvénységgel bíró tetemesen mérsékelt II. és III. oszt. menetjegyek fognak Budapestre kiadni. A menetjegyekkel együtt a kép megtekintésére szóló belépti jegyek is fognak 50 krért kiszolgáltatni, melyek mindennap — tehát az 1 forintos napokon is érvényesek. —

A lotto és a kolera. Napolyban, hol a kis lottó-játék óriási mérvben el van terjedve, az utóbbi kolerás napok alatt az 5., 52., 90 számokat tizeszeresert tették meg és a számok csakugyan kijöttek, minek következtében a lottó 4.000.000 lírát fizetett ki a nyerteseknek. Lón erre magnum áldomás, ami azt eredményezte, hogy a kolera megbetegedések a mértéktelenedések következtében a következő napon már feltűnően nagyobb számmal jelentkeztek.

Mohácsi hírek. A tűzoltó egyesület

1et aug. 31-én szerelvényei kiegészítésének javára diszgyakorlatot tartott, melyen az egyesület, főparancsnoka: Filep E. úr vezénylete alatt nagy haladásról tett tanubizonyosságot. A jüzöltő egyesületnek 40 tagja van; a diszgyakorlatra 82 mond 82 darab személyjegy kelt el, 30 krajcárjával. — Verbóci Grünfeld Ármín hírlapíró 10-én esküdött meg Weisz Ferencz kereskedő leányával Búzával. — Az iparos olvasó kör 7-én tombola-estélyt rendezett, mely minden tekintetben sikerült és éjtél utánig tartott. — A Mohács város a és Freund Mór közt folyamatban lévő pert, minthogy Freund a főeskü letévésével elkésztet, Mohács városa véglegesen megnyerte. — Kerner Róbert rom. kath. tanító a mult heten, míg rokoni látogatásán volt, szobájának ajtaját felcsiszolt, meglopták.

Félegyháza az új vendéglő építése ügyében kiküldött bizottság e hó 11-én tartott ülésében azon határozatot hozta, hogy a fővárosi lapokban pályázat hirdettesék egy 80000 frt keretén belül mozgó új tervrajz elkészítése iránt; a jutalondíj a közgyűlés által lenne kitűzendő, egyuttal a további részletek kidolgozására egy 11 tagból álló küldöttséget nevezett ki. A legjobbnak talált terv kivitele árlejtés utján eszközölnétek. A bizottság legközelebb teszi meg ez irányú előterjesztését a közgyűlésnek.

Az ideai száreti kilátások Szegszárdon rendkívül különbözök s egy százdabban egyszer fordul elő az eszt, mi most nrpi rinden van, hogy egyik birtokos a legszebb reményekkel kecsegteti magát, míg igen sok már végképfeladta a reményt, hogy a szárettel megelégedett legyen. Vannak egyes szőlők, melyek tökéi rakvák fűrtökkel, mások közepeszerűnek tűnnek fel, végre egy nagy rész határozottan rossz. E rendkívüli jelenség onét származik, hogy a korán kimunkált szőlőket a június hóban beállott viharos szelek elvirárgzottan, míg a később munkált területeket virágzásban taláták s így ez utóbbiakban nagyobb arányú károkat okoztak. A szeptember első hetében és utána tartott eszések részben károsan befolyásolták a termést, részben hasznára voltak annak. Az érett fűrtökön ugyanis a túl nedvesség folytán a rothadás előjelei mutatkoznak, míg a hátramaradt fűrtök fejlődését az nagyban előmozdítottá. De az időjárásban is alapos változás állott be s néhány nap óta tiszta kék éggel verőfényes ószai napok járnak, melyek ha szeptember végéig tartanak, a minőség kifogástalan lehet.

Fegyháza itél törvénzéki bíró. Kranicz József szombathelyi törvényszéki bíró bünygyét tárgyalta szept. 10-én délelőtt a szombathelyi kir. tábla II. büntető tanácsa. Kranicz telekkönyvi bíró volt a szombathelyi törvényszéknél s az ott divó gyakorlat szerint maga vette fel a felektől a letéti s egyéb pénzeket, melyeket aztán a maga czéljaira használt fel. A vizsgálat folyamán Széll Ignác Vasmegeye volt alispánja is tett Kranicz ellen fájjelentést, hogy nevére három váltót hamisított 1200 frt értékben. Kitént továbbá, hogy egy kőtelevény alá testvéri nevét írta s arra 1000 forint volt fél. A szombathelyi törvényszék hivatali sikkasztás, magánokirat hamisítás és váltóhamisítás büntetében mondotta ki Kranicot bünösnek s 5 évi fegyháza s 5 évi hivatalvesztésre ítélte, elrendelvén egyuttal a vádlottnak fogva tartását. — A kir. tábla szept. 14 én lényegében helybenhagyta az első bíróság ítéletét. (Vasmegeyei Lapok.)

Vegyes hírek. A szegzárdi dalárda választmány nevében, tekintve azon szives fogadtatást, melyben a miskolci dalárda és a gyöngyösi műkedvelők részéről részesültek, hozzájuk Boda V. elnök és Molnár János jegyző köszönő levelet intéztek. — Ugyancsak a szegzárdi dalárda f. hó 8-án tartotta az 1884/85. egyleti évben alapszabályszerű első dalestélyt, mely szépen sikerült ugyan, de valamivel látogatottabb lehetett volna. Az előadást tánc követte, mely hajnali 3 óráig tartott. — Tolnai befajeztetett az ipariskola szervezése, Szegszárdon pedig a napokban fog megnyitni. — Csapó Samu tamási-ügyvéd 4-én jegyezte el Madaras

Elek nagyváradi állami reáltanár leányát, Ilonát. — Dr. Tolnai Vilmos hőgyész orvos f. hó 6-án egy napon két embernek, (egy 55 éves asszonynak és egy 52 éves férfinak) adta vissza zemevelőjét, kik már négy év óta szürke hálygonban szenvedtek. — Tolnai megye 1884. évi aratási kimutatása a következő: Ószi és tavaszi: buza 91.591 kat. holdon 613.945 mm., rozs 35.654 kat. holdon 216.568 mm., árpa 31.125 kat. holdon 201.264 mm., repce 4.222 kat. holdon 14.033 mm., zab és búkköny 24.226 kat. holdon 148.392 mm. — Deák Ferencz nagykanizsai törvényszéki jegyző eljegyezte Mester József földbirtokos leányát, Viktoriát. — A bándolyi körjegyző, Szöllősy Károly, hivatalától felüggesztetett. — Nyul Lajos körjegyző é. Kemény Lajos sópti községi előjáró ellen fegyelmi vizsgálat indított, mely ellen az illetők fellebbezéssel éltek. — Kis-Kölkeden Kirnbauer József rádoczi illetőségű gőz-csaplógép-etetőre térsai megharagudván, szalmahányó nyársakkal út szürkálni kezdetétek. Az etető a nyársak után kapva, elvesztette az egyensúlyt s ballábával a gépbe került, mely azt összezsuzta. A szerencsétlen az amputálás következtében meghalt. — Kocsis Tamás sárvári kir. járásbírósi tisztviselő eljegyezte Simon András dobai földbirtokos leányát, Franciskát. — Sád Henrik zombori főgimnáziumi tanár és zirc-cím. r. áldozár 7-én tartotta első miséjét a rom. kath. plébánia templomban. A misét megelőző szent beszédet dr. Platz Bonifác mondotta. — Balogh Árpád, a bajai szintársulat tagja 2-án vezette oltárhoz Grósz Pál kalocsai polgár leányát. — Csáky Kornéli Ziegler Kálmán kir. körjegyző kezdeményezésére mozgalom indult meg egy kisedővíz-egyesület létesítésére. — Türjén, az ottani tanító Hoek Pál burgózkodása folytán önszegélyző magtár alakult. — 260 kilogrammot meghaladó súlyú vizát fogott ki egy szerencsés halász a Tiszából mult péntek virradóra s bevitte a zeantai hetivásárra, hol sok bámulója akadt. A viza a Tisza vizében nagy ritkaság, ha előfordul; ilyen hatalmas példányt azonban tán még nem is fogott ki halász a Tiszából. — Ehrenberger Emil cs. kir. kapitány 16-án d. e. vezette oltárhoz Zomborban dr. Havel József törvényszéki orvos leányát, Bellát. — A szabadkai pénzügyorség nagy dohánysemmegszűnésnek jött nyomára. Az utban levő szállítmányt sikerült is elfogni; maga a tettes azonban megugrott. — Bajai városában, ha a belügyminister beleegyezik, egy év mulva légszuszvilágítás lesz. A munkálatokra Bajai városa Pippig berlini vállalkozóval szerződött.

Törvényszéki csarnok.

Fellebviteli ügyek.

Cziglányi Béla trvszéki bíró által:

Szeptember 18-án.

3423.	Hebenstreit Károly és neje becs. sértés.
3424.	Kis Tóth Mihályné " " "
3425.	Martin József k. t. sért. és " " "
3426.	Kis József " " "
3427.	Sohr Sándor " " "
3461.	Guth Ferencz " " "
3462.	Pál László " " "
3463.	Özv. Schwabach Ter. s társa " " "
3464.	Özv. Schwabach Ter. s társa " " "
3479.	Bozsér János és társa k. testi
3480.	Hamburger György " " "
3496.	Hamvas Örsze becs.
3492.	Göncz Péter és neje " " "
3493.	Madák Juli " " "
3494.	Csiszár Jánosné " " "
3495.	Kovács Dénes k. t.
3497.	Barzó János és társa " " "
3530.	Solymosi János " " "
3531.	Kibinyák Mihály " " "
3564.	Patai József " " "
3582.	Hangyal József " " "
3618.	Eisenbarth Rajmár k. t. és " " "
3619.	Melák Ferencz és társai " " "

3698. Tóth József és társai becs. sértés
3715. Hergenröder Ferenczné
3747. Frei Ferencz és társai k. t.
3748. Werb József és társai
3751. Bertók Pálné és társai becs.
3834. Schatten Antonia
3865. Kis István vallás elleni kihágás miatt.

Polgári ügyek.

Vésey Rezső tszéki bíró által.

Szeptember 18-án.

Goócs Gyula, Kelemen Judit ellen — ügyvédi számla megállapítása iránt.
ifj. Dézsy Károly, neje Litzner Ludovika ellen — házassági kötelek felbontása iránt.

Büntető osztály.

Szeptember 22-én.

2848/1884. Gyenes István és társa ellen — hatóság elleni erőszak miatt.
2849/1884. Kovácsévics Mária és társai ellen — lopás miatt.

Szeptember 24-én.

2292/1884. Özv. Peterác Mária ellen — lopás miatt.

Szeptember 26-án.

1917/1884. Koller József és Balázs Sándor ellen — lopás miatt.

4724/1884. Kovács Mihály ellen — lopás miatt.

Szeptember 27-én.

Kovács József és társai ellen szándékos emberölés, illetve abban részesség miatt.

Irodalom.

Jókai újabb regényeinek füzetes kiadásából ismét két füzetet kaptunk (13—14). Ezekben „A löcsei fehér asszony” második kötete is befejezést nyert, sőt jókora darab van már a harmadik kötetből. Szerzőjének ragyogó tolla nem fárad. A népszerű, melyekkel olvasóit bámulatra ragadja, melyekkel valóságos bűbajt áraszt, nem fogynak; minden sor, minden szó egy lánglelkű író remekműve és az egész regény oly mesteri alkotás, milyent egyedül Jókai képes nyújtani. A füzetes kiadást nem tudjuk eléggé melegen ajánlani. Legnagyobb írók legszebb műveit így nemcsak olcsón jutunk, de oly kiállításban is kapjuk a regényeket, melyek díszere válnak minden könyvpolcznak és asztalnak. — Az egyes füzetek ára csak 25 kr. és legzélszerűbben a kiadóknál, Révai testvéreknél szerezhetők meg.

Közgazdaság.

A szelid gesztenye.

(Olvasa Tomcsányi Gusztáv az 1884. évi erdészeti vándor közgyűlésen Pécsen.)

A szelid gesztenye hazánkban csak igen kevés van elterjedve s előfordulása helyén is inkább csak kisebb csoportokban, vagy egyenként látható.

A gesztenye tulajdonképeni hazájának Kis-Ázsiát tartják s innen terjed el állítólag Észak-Afrika és Közép-Európa egyes vidékeire, valamint a földközi tenger tartományába. — Plinius szerint Görögországba és a görög szigetekre Kr. e. 504 évvel vitetett be, azonban valószínűnek látszik, hogy a fennebb elősorolt vidékeknek eredeti fája.

A gesztenyének jelenlegi földrajzi elterjedése Wilkomm és mások szerint: a Káspai tenger környéke, a Kaukasz, Algier és Tunisz; Görög-, Török- és Olaszország, Dalmácia, Dél-Tirol, Svájc, a Rajna vidéke, Francia- és Spanyolország, Portugália. Ezenkívül előfordul még a Harcz-hegységben, Alsó- és Felső-Ausztriában, sőt Csehországban, Angliában, Irlandban és Skóciában. Ily északi vidékeken azonban magja nem érik meg s inkább csak díszfának tenyésztik.

Ez idő szerint Elzászban 4368 hektár, a rajnai Pfalzban 1409 ha gesztenye-sarjerdő van; Olaszországban pedig — állítólag — 500,000 hektár szőlő- és sarjerdő.

Magyarországon a szelidebb éghajlattal bíró vidékeken fordul elő s pedig több helyen, de mindig csak kisebb területen, vagy épen egyenként, szőlőkben és gyümölcsös kertekben. — Hogy nálunk csak oly kevés van elterjedve, annak oka abban lehet, hogy nálunk inkább gyümölcsfának tekintették s mint hogy a gyümölcsfák téresebb állás mellett gazdagabb termést hoznak, a kivesző fákat mással nem pótolták. Másik oka lehet a gesztenye korlátolt elterjedtségének az is, hogy eddigelő azon vidéken, hol a gesztenye sikerrel lenne tenyészthető volt még tölgy s így jó műfában nem volt hiány. Végül az is egy ok lehet, hogy a gesztenyefának kitűnő tulajdonságait nem is ismerték.

A gesztenyefa a legjobb minőségű fák közé tartozik, mely épűgy s olykülönböző célokra alkalmazható, mint a tölgy, sőt némely célokra ennél jobb is, mert ruganyosabb, könnyebb és egyenesebben hasad, mely okból Olaszországban bors hordókra inkább szeretik a tölgynél, s azt tartják, hogy a bort jobban lehet így hordokban eltartani.

Fajszála száraz állapotban: 0.66; nyers állapotban 0.99.

A gesztenye sok jó tulajdonságai mellett még igen gyors növési is s valamennyi európai fánemek közt legmagosabb kort képes elérni (5—600 éves kor, 2—4 méter átmérővel) még pedig teljesen egészségesen, minden korhadás nélkül.

A krajnai gesztenyésekre Dimitz által felállított termési tábla szerint: a gesztenye holdankénti fatömege I. oszt. termőhelyen 40 éves korban, 110 m³, míg a megfelelő koru és termőhelyen álló tölgy fatömege csak 76 m³; a gesztenye a 70 éves korban 252 m³, fatömeggel bír, míg a tölgyé csak 180 m³-rel. A gesztenye évi átlag növedéke tehát a 70 éves korban 3.61 m³, míg a tölgyé csak 2.57 m³.

A gesztenye sarjerdő ennél még gyorsabb növekvést mutat, úgy, hogy majdnem valamennyi honos fánemeket túlszárnyalja. Kaysing elszázi főerdész adatai szerint a 15 éves gesztenye fatömege az I. oszt. termőhelyen holdanként 122.33 m³-t tesz, az évi átlag növedéke tehát 8.15 m³; a 15 éves tölgy sarjerdő fatömege pedig csak 44 m³, s évi átlag növedéke tehát csak 2.9 m³.

A kellően megerősödött gesztenye-tuskók 1—2 méter hosszú sarját bocsátanak, melyeknek növése oly gyors, hogy a 12—15 éveseket már vékony épületfára, sőt táviró-póznákra lehet használni; a 30—40 éves sarjak már erős épületfára, 50—60 évvel már dongafára is alkalmasak.

A gyors növekvésnek megfelelő a jövedelmezőség. A gesztenye erdők, de különösen a sarjerdők kétszer, sőt négyszer nagyobb jövedelmet hoznak, mint a legjobban kezelt másféle erdők. Erre nézve felhozuk Kaysing elszázi főerdész adatait, ki a gesztenye sarjerdőket 7 termőhelyi osztályba osztotta és azok gazdasági eredményét 12 évi átlagokban egy táblázatba foglalta össze. E szerint az I. oszt. termőhelyen nőtt 15 éves sarjerdő fatömege holdanként — 122.33 m³ mely fatömeg értékesített 1222 frt 16 krral, tehát egy köbméter átlagban 10 frttal. Az összes kiadás e fordalatt

adóval együtt 112 frt 26 kr.
marad tehát tiszta jövedelem 1109 frt 90 kr.

Vagyis egy hold után évenként 74 frt. mi mindenesetre rendkívül kedvező eredmény.

A gesztenyefának gyümölcse is igen jól értékesíthető. Ha azonban a gesztenyét gyümölcs termelésre akarjuk telepíteni, akkor sokkal czélszerűbb vagy nemesebb fajú gesztenyét ültetni, vagy pedig a közönséges apró gyümölcsű gesztenyét oltás vagy szemes álltal megnesemíteni. Erre azonban csakis nagyon enyhe klímájú vidékek választandók, mert a nemesített a fagy iránt sokkal érzékenyebb.

A gesztenye sok jó tulajdonságaiért megérdemlené, hogy ne csak kertbe, hanem erdőbe is telepítsük és pedig első sorban b o r-

termő vidékeken, annyival inkább, mert leginkább ily helyeken vannak a tölgyesek, leginkább kipusztítva. Itt a gesztenye fája mint szőlőkaró, épületi fa, donga stb. a tölgyet igen előnyösen pótolná.

Majdnem minden bortermő vidéken, a szőlők közelében vagy azok közt is vannak kopár területek, cserjések, elcsenevészedett sarjerdők, melyek alig jövedelmezhetnek valmit. Ily helyeken lehetne a gesztenyét megtelepíteni. A gesztenye nem annyira változatos a talajban, mint általában hirt; egyaránt szereti a trachit, gránit, gneisz, porfir, csillámpala, agyagpala és homokkőből származó talajt, ha az elegendő mély, vagy legalább az altalaj repedékes, hogy erős szivgyökerét bebocsáthassa, — sőt a tiszta homoktalajon is jól tenyészik. A szívós agyagot, valamint a nagyon vizenyős talajt azonban nem kedveli. A meszes talajon is jól tenyészik, ha az elég mély, nem tulságos száraz és megfelelő káli tartalommal bír. — Nálunk, Magyarországon fordul elő a gesztenye meszes talajon, a mint ez kitűnő természetudósunk Haynald Lajos biboros-érseknek több szaklapban közzétett közleményéből kitűnik, kit de Candol hírneves botanikus kört volt föl ennek konstatálásra.

A gesztenye nemcsak szivgyökerét, hanem oldalgyökereit is mélyen bebocsátja a talajba, s ez okból ásványilag szegényebb talaj is megfelelő, mert ezt a mélyebb rétegekig kellően ki tudja aknázni. Ily talajra telepítve, különösen ha az még száraz is, czélszerű a hegyoldalakon 2—3 méternyire vízszintes árkot húzni az esővíz fölfogása végett.

A klíma iránti igénye a szőlő és diófa igényeivel azonosak. Összterheld szerint azonban még mindazon helyeken sikerrel tenyészthető, hol a cseresznye, mint gyümölcsfaj existálhat. Tengerszín feletti elterjedése 800—1600 méter közt ingadozik. Oly vidékeken, hol a tölgy már nem tenyészik, a gesztenyének gyümölcse nem érik meg. A tulságos nagy hőséget, valamint a nagy hőmérsék változást sem szereti s ezért délből vidékeken a hegységre szorul tenyészete.

Mint napfényt igénylő fánem a déli és keleti oldalakat szereti, ha csak azok nem tulságos szárazak, de az északi és nyugati oldalakon is jól tenyészik. A fagy iránt nem tulságosan érzékeny.

A gesztenye vetés vagy ültetés útján telepíthető, mindkét esetben azonban jó vetőmagról kell gondoskodni. Általában azt tapasztalták, hogy sokkal jobb, ha a vetőmag a beerdősítendő terület klímájánál hidegebb vidékekről kerül.

A vetőmag úgy esemete kertbe, mint a szabadba őszszel is elvethető; ez ellen szől azonban az a veszély, hogy az egerek és a vaddisznók sok elvetett magot elpusztítanak, másfelől pedig az a körülmény, hogy az őszszel elvetett mag tavasszal igen korán kel s így a késő (tavaszi) fagyoknak eshetik áldozatul. Czélszerűbb tehát a tavaszi vetés, mi a mag átteleltetését hozza magával. A gesztenye átteleltetése legzélszerűbben úgy történik, ha a mag októberben a fáról zöld héjjával együtt leszedetik s 30—40 centiméter rétegekben száraz pinczében vagy székben elrakatik.

A vetés kevesebb költséggel jár, mint az ültetés, mi azonban száraz vagy gyomos talajon nem ajánlható. Ugy a teljes, mint a fészkes- és pásztás vetés egyenlő sikerrel alkalmazható.

Teljes vetésnél kapával vagy ültető vasal egy-egy magot 50—80 centiméternyire helyezünk el, a nélkül, hogy előlegesen fészket készítenénk, mi azonban csak nagyon laza talaj mellett alkalmazható. Holdankénti magszükséglet 1.5—1.7 hektoliter.

Fészkes vetésnél legzélszerűbb az 1.2—1.3 méteres négyzet háló, ebben a fészkek 40—60 cm. átmérővel készítenődök, melyekbe 4—6 mag vettetik, melyeket 3—4 cm-nyire kell betakarítani. Magszükséglet holdanként szintén 1.5—1.7 hektoliter.

E rovatban minden szó belkötése 1 krba kerül, hirdetések után, melyek a hirdető-félinek külön lakezímével is el vannak látva, még 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden hirdetésre felvilágosítást ad a kiadóhivatal. Levélbeli tudakozásokra is pontosan válaszolunk, ha a válasza szükséges póstabélyeg bekezdik.

Pince kerestetik ezer akóra, bővebb tudósítás a kiadóhivatalban.

A nagy Skokói hegyben egyik legszebb és legjobb szőlő nagy emeletes és préházal. 800 akóra való boltozott pinczével, egész felszereléssel és 300 akóra becsült idei termésel együtt, kedvező feltételek mellett, szabad kézből eladó. Értesítést a kiadóhivatal ad.

Kerestetik egy tevékeny fiatal ember, a ki magát helybeli ügynőknek akarja kiképezni, egy jól bevezetett házi cikk eladására, csekély fizetést és magas jutalékot (Proviziót) szerezhet. Bővebbet a lap kiadóhivatalában.

702

Jó karban levő, különösen iskolai énektanításhoz alkalmas

harmónium

hely szüke miatt jutányos áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalnál.

Nyolcz hold szántóföld egy tagban, a pécsi határban, a városnak közel, a szigeti ország-ut alatt jutányos áron eladó, vagy haszonbérbe vehető. 161

Egy öt év óta játszott jó karban levő gordonka 15 frtért eladó. Bővebbet a kiadóhivatal.

8635.

1884.

Hirdetmény.

Melynél fogva a törvényhatósági szabályrendelet II-ik része 1-ső §-nak rendelkezése alapján ezennel köz-tudomásra hozatik, hogy a folyó évi szeptember hó 30-ik napjára kitzött rendes közgyűlés alkalmával a Spitzler és Nöthig féle házának a város közönség részére leendő megvétel ügyében tett tanácsi javaslat érdemleges tárgyalás alá bocsájtatik.

Pécsett 1884 évi szeptember hó 18-án

Aidinger,

830.

kir. tanácsos polgármester.

Haszonbéri hirdetmény.

A mohácsi dunai, ó-dunai, valamint a mohácsi úgynevezett Margita szigeten levő halásztavakban a pécsi püspökség tulajdonát képező halászati jog jövő 1885. év január 1-től kezdődő 3 egymántán következő évre zárt ajánlati verseny útján fog haszonbérbe adatni.

Zárt ajánlatok 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénzzel ellátva azon határozott kijelentéssel, hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, 1884. évi Október 15-nek déli 12 órájáig fogadtnak el a pécsi püspöki uradalom központi irodájában (Pécs, Papnövelde-utca 13. szám.)

A zárt ajánlatokban a bérösszegnek nemcsak számokkal, de betűkkel is megírva kell lennie.

A haszonbéri feltételek Pécsett a püspöki uradalom központi irodájában vagy központi ügyérsi hivatalában (Anna-utca 20. sz.) a hivatalos órákban bárki által betekintheők.

Az ajánlatok 1884-évi Október 15-én déli 12 órakor fognak a pécsi püspöki uradalom központi irodájában felbontatni.

Az ajánlatok elfogadhatósága, valamint a bérleti szerződés megkötése iránt a véghatározatot maga a Püspök Úr Ö Nagyméltósága tartja fenn magának.

Pécsett, 1884. Szeptember 18-án,

A pécsi püspöki uradalom központi főtisztje.

829

Első magyar nemzetközi szabadalmi iroda

Budapest, Kigyó-utca 1. szám.

A világnak ezen legelőcsőbb szabadalmi irodája elvállalja szabadalmak kieszközölését a föld bármely államában, kezességet vállal ugy a bel- mint a külföldi szabadalmaknak gyors és pontos kézhezjuttatásáért, elvállalja továbbá szabadalmaknak és esetleg még nem szabadalmazott találmányok a bel- és külföldön való értékesítését, védjegyek kieszközölését, kiállítók képviselőt az 1885. országos kiállításon.

Ajánlja továbbá Remington-féle amerikai író-gépeit, az ujkornak ezen legbámulatosabb találmányát: a rajta eszközölt írás bármely nyomtatványal versenyez; a munkát a rendes írásnál négyszerre rövidebb idő alatt végzi. Egy teljesen felszerelt író-gép ára 285 forint.

Távíratí czím: Szabadalmi Iroda Budapest.

Somogyi köszén.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy az elismert legjobb minőségű KOCH FERENCZ-féle somogy-bányai köszén pontos házhoz szállításának megkönnyítése céljából a következő üzlethelyiségekben eszközölhetők a megrendelések;

Szigeti külváros:

Präger János vegyeskereskedőnél országút 80. szám
Böhm C. F. „Magyar Koroná”-hoz.
Schneider Károly Árpád-utca 39. szám.
Koch-féle köszén-raktár siklósi országút 12. sz.

Budai külváros:

Lill János sörfőzde-utca 63. sz., a Scholz-féle sörcsarnok mellett.
Böhm Ferdinand a „7 fejedelem” épületében.
Razgha Rezső pálya-utca 61. szám.

Belváros:

Steinberger J. Nepomuk-utca 21. sz., a főpostával szemben és az alulírottánál.

A megrendelések az azt követő napon a legpontosabban eszközöltetnek.

A r a k:

Rostált darabszén métermázsája 0.88 frt, azaz 5 kosár 2.20 frt.
Kézszel válogatott darabszén 1.00 „ „ 5 „ 2.50 „

Kiváló tisztelettel maradtam

Kindl Ferencz.

Nepomuk-utca 33-ik szám.

Ifj. Edhoffer Ferencz

butor-asztalos

ajánlja mindennemű kész

asztalos butorjait.

Raktára

Pécsett,

Király-utca, a Lyceum épületében.

Butor csomagolás átvétetik.

589

Zannoni Ede

zongora-bangoló és zongora-igazító,

ki Ausztriában és Németországban több éven át a legnagyobb gyárakban működött,

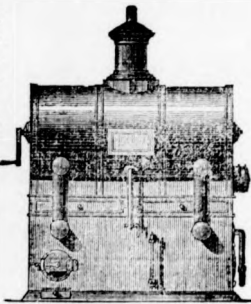
helyben letelepedett és szakmájában tisztelettel ajánlja magát a n. é. közönségnek.

L A K I K :

Pécsett, Nepomuk-utca 18. sz. a.

Agybeli tollak tisztítása!

Festő-üzletem, ruha tisztító és függöny-mosó intézetem mellett legújabb szerkezeti ágybeli toll-tisztító gézzel rendelkezőm, van szerencsém magam a közönség s a t. házi-asszonyok figyelmébe ajánlani. Annál inkább is bátorodom e legújabb s felülmulhatatlan

kítőnő tolltisztító módot a t. házi-asszonyok kiváló figyelmébe ajánlani, minthogy általa a már hosszabb időn át használt tollak visszanyerik hőfűréségüket, élénk ruganyosságukat és egészségi szempontból is előnyösebbé válnak

Kilója 40 kr.

MEISZNER IMRE, Irgalmas-utca 20.

Pályázat.

A „**Barcsi sertéshizlalo részvény-társaság**”-nál folyó évi október hó 15-én betöltendő, évi 600 forint fizetés, lakás és fűtéssel javadalmazott

gépészeti állásra

ezenel pályázat nyitattik.

Vizsgálati oklevéllel bíró gépészek, kik egyszersmint a kovácslás-, esztergályozó- és rézműves munkában is jártasak, nevezett állás elnyerése végett, képességüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó hó 30-ig alulirt igazgatóságához tartoznak betérjeszteni.

Barcstelep, 1884. szeptember 11-én

Barcsi sertés hizlalo részvény társaság igazgatósága.

823.

Dömel Nándor

hirdető, tudakozó és szolgálatközvetítési ügynöksége Pécsett, József-utca 21. szám.

Egy 35 éves férfi ki több helyről igen jó bizonyítvánnyal bír, mint felügyelő úrasági — vagy iroda-szolga helyben vagy vidékre ajánkozik. Ha követeltetik 100 frt óvadék összeget tesz le.

Egy családós ember mint felügyelő keres helyet. 100frt óvadék összeget tesz le.

Több ház és szőlő kerestetik megvételre, valamint jutányos eladásra is.

Egy 30 éves magyar nő a ki háztartás minden nemét érti, mint gazdaasszony vagy kulcsárnő helyben vagy vidékre ajánkozik.

Egy gazdasági hivatalnok a k a l m a z á s t keres.

Egy okl. tanítónő, aki magyar és német nyelvre képesített, ajánlja magát külön órák adására háznál vagy saját lakásán.

Férfi és nőcseléd azonnal elhelyeztetnek. Bővebb értesítés nyerhető Dömel Nándor ügynökségénél, ki egyuttal szobafestői és mázoló üzletet is batorkodik ajánlani.

757

Gallérok	Kepes Kálmán Pécsett Széchenyi-tér központi takarékpénztár épület.	Vallfűzők
posztó és gyapjuszövet	<p>Ajánlja dusan felszerelt raktárt a legújabb divatú női ruhakelmékben, nemkülönbén mindennemű kész felöltőkben</p> <p>Női ruhák megrendelésre legálkésesebb kivitelben készítettnek.</p> <p>butorkelme, szőnyeg, paplan, ágy ésasztalt eritők, legjobb gyártmányu rumburg e reasz és fonál-vászon, chiffon, és csinvat, jószinű kanavászon, oxford és mosó pargetgyári raktára.</p>	férfi- és női fehéremleiek.
Eső-ernyők	Ruhák megrendelésénél a vidékről egy derék és alyhossz mértéke elégséges.	Nyak-kendők.

FEHÉR GYULA

Budapest, váczi utca 16., a volt Alter és társai czég helyiségében.

Van szerencsém tudatni, hogy folyó év augusztus havában

női divat- és kész ruha raktárt

nyitottam, s lyoni selymek, bársony- és francia kelmék nagy választékban találhatók. Több éven át **Alter és Kiss** ugy később **Alter és társai** czégénél (mely utóbbinak tagja voltam) kifejett működésem, hogy is mint a czég bevásárlója Páris és Londonban szerzett szakszerű tapasztalataimból kifolyólag azon biztosítást nyújthatom, hogy jelzett szakismereteimet mindig méltányosan alkalmazva, üzletemet szilárd alapon s tisztelt vevőim érdekeinek szem előtt tartása mellett fogom vezetni.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek.

821